

**BUXORO TUMANLARARO
IQTISODIY SUDI**

*200400, Buxoro viloyati, Buxoro tumani,
Buyuk ipak yo'li ko'chasi*

**BUXORO INTER-DISTRICT
ECONOMIC COURT**

*200400, Bukhara region, Buxara district,
Buyuk ipak yuli str*

Tel: (+99865) 220-7537, Fax: (+99865) 220-7538

e-mail: i.buxoro.sh@sud.uz

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН
ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

2022 йил 10 февраль

Бухоро тумани

4-2006-2201/41-сонли иш

Бухоро туманлараро иқтисодий суди судья А.Сафаров раислигида, судья ёрдамчиси Қ.Қўзиёвнинг котибалигида, даъвогар Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Бухоро вилоят ҳудудий бошқармасининг "WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти манфаатларида жавобгар "SULTON ORIF OBIDJON ZAMINI" фермер хўжалигига нисбатан асосий қарз ва жарима ундириш тўғрисидаги даъво аризасини даъвогар вакили А.Қаҳҳоров(ишончнома асосида) "Бухоронефтбазаси" масъулияти чекланган жамияти вакили А.Исломов иштирокида, "WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти маъмурий биносида, очиқ сайёр суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

"WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти ва "SULTON ORIF OBIDJON ZAMINI" фермер хўжалиги ўртасида 2020 йил 5 февраль кuni тузилган контрактация шартномага асосан жавобгар даъвогарга 2020 йил ҳосилидан 103 тонна пахта хомашёси етказиб бериши, даъвогар етказиб бериладиган пахта хомашёси учун уруғлик чигит, аванс пуллар билан таъминлаши лозим.

Тарафлар ўртасида 2021 йил учун контрактация шартномаси тузилмаган бўлсада, даъвогар жавобгар учун кафил сифатида тўлаб берилган тўловни 2021 йил пахта хомашёси ҳисобидан қайтармоқчи бўлган.

Даъвогар Бухоро вилоят ҳокимининг 2020 йил 13 ноябрдаги 2/4212-4-сонли йиғилиш баёнига асосан жамиятга пахта хомашёси етиштириб бериши лозим бўлган фермер хўжаликларига ёқилғи тарқатиш учун жами 4,98 млрд сўм пул кўчириб берган бўлиб, шундан 11.397.804 сўмига жавобгар "SULTON ORIF OBIDJON ZAMINI" фермер хўжалигига нефть маҳсулоти тарқатилган.

Жавобгар 2021 йил ҳосили учун даъвогар билан шартнома тузмаганлиги ҳамда пахта хомашёсини етказиб бермаганлиги, кафиллик тўлови ҳамда нефть маҳсулотлари учун пулни қайтармаганлиги сабабли даъвогар судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгардан 10.897.000 сўм асосий қарз, 326700 сўм жарима ҳамда олдиндан тўланган суд харажатларини ундириб беришни сўрамоқда.

Суд ишдаги ҳужжатларни тўлиқ ўрганиб чиқиб, қўйидаги асосларга кўра даъвони қисман қаноатлантиришни лозим топади.

Суд мажлисида даъвогар вакили даъвони қувватлаб, уни қаноатлантиришни сўради.

Жавобгарга суднинг даъво аризасини иш юритишга қабул қилиш ва ишни суд муҳокамасига тайёрлаш, суд мажлисини кейинга қолдириш тўғрисидаги ажримлари тегишли тартибда гибрид почта тизими орқали юборилган, жавобгар суд мажлиси вақти ва жой тўғрисида тегишли тартибда хабардор қилинган.

Жавобгар суд мажлиси вақти ва жойи ҳақидаги тегишли тартибда огоҳлантирилган бўлсада, суд мажлисида иштирок этмади ва низо юзасидан ўз эътирозларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 170-моддаси учинчи бандига асосан иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин.

Суд ушбу қонун нормаларига асосланиб, иқтисодий ишни жавобгар иштирокисиз кўриб чиқишни лозим топди.

Ишга низонинг предметиға нисбатан мустақил талаблар билан арз қилмайдиган учинчи шахс сифатида жалб қилинган “Бухоронефтбазаси” масъулияти чекланган жамияти вакили ҳолат юзасидан тушунтириш бериб, “WBM Romitex” масъулияти чекланган жамияти Бухоро вилоят ҳокимининг 2020 йил 13 ноябрдаги 2/4212-4-сонли йиғилиш баёнига асосан жамиятга пахта хомашёси етиштириб бериши лозим бўлган фермер хўжаликлариға ёқилғи тарқатиш учун жами 4,98 млрд сўм пул кўчириб берилганлигини, шундан жавобгар фермер хўжалигиға 11.397.804 сўмлик ёқилғи тарқатилганлигини, ёқилғи тарқатиш бўйича уч томонлама шартнома мавжуд эмаслигини, мазкур иш раҳбарият топшириғиға кўра амалға оширилганлигини, ёқилғи тарқатилганлиги бўйича барча ҳужжатлар мавжудлигини баён қилиб, ишни қонуний ҳал қилишни сўради.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 236-моддасида мажбуриятлар мажбурият шартлариға ва қонун ҳужжатлари талаблариға мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганда эса - иш муомаласи одатлариға ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларға мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги мустаҳкамланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 295-моддасиға кўра мажбуриятни бажарган кафилға кредиторнинг ушбу мажбурият бўйича ҳуқуқлари ҳамда гаровға олувчи сифатида кредиторға тегишли бўлган ҳуқуқлар кафил кредиторнинг талабини қанча ҳажмда қаноатлантирган бўлса, шунча ҳажмда ўтади. Кафил кредиторға тўланган суммаға фоизлар тўлашни ва қарздор учун жавобгарлик муносабати билан кўрган бошқа зарарини тўлашни қарздордан талаб қилишға ҳақли.

Иш ҳужжатларидан аниқланишича, даъвогар “Бухоронефтбазаси” масъулияти чекланган жамиятиға жавобгарға шудгорлаш ишларини амалға ошириш ва ёқилғи тарқатиш учун 11.397.804 сўмлик тўловни

амалга оширган. Жавобгар 2021 йил ҳосили учун шартнома тузмаганлиги учун даъвогар судга даъво аризаси билан мурожаат қилган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодекси(кейинги ўринларда матнда “ФК” деб юритилади) 8, 234-моддасига кўра мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 68-моддасига асосан ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

Мазкур кодекс 72-моддасига кўра қонунчиликка мувофиқ муайян далиллар билан тасдиқланиши керак бўлган иш ҳолатлари бошқа далиллар билан тасдиқланиши мумкин эмас.

Даъвогар суд мажлисида жавобгарга 2020 йил қиш мавсумида шудгорлаш ишларини амалга ошириш мақсадида “Бухоронефтбазаси” масъулияти чекланган жамияти орқали 11.397.804 сўмлик ёқилғи берганлигини баён қилаётган бўлсада, ушбу ҳолатни тасдиқловчи шартнома ёки бошқа мажбурият вужудга келтирувчи ҳужжат тақдим эта олмади.

Шу сабабли суд даъвогарнинг мазкур даъво талабини қаноатлантиришдан рад этишни лозим топади.

Суд даъвогарнинг жавобгардан 326.700 сўм жарима ундириш тўғрисидаги талабини муҳокама қилиб, даъвогар мазкур суммани контрактация шартномасига асосан сўраганлигини, аслида қарздорлик суммаси нефть маҳсулотлари бўйича келиб чиққанлигини инobatга олган ҳолда даъвогарнинг мазкур даъво талабини рад қилишни лозим топади.

Суд ундирилиши лозим бўлган давлат божини ва почта харажатини муҳокама қилиб, даъвогардан тегишли давлат божини ундиришни олдиндан тўланган почта харажатларини зиммасида қолдиришни лозим топади.

Юқоридагиларга кўра, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 68, 72, 112, 114, 118-моддаларини қўллаб, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодексининг 236, 295, 335-моддаларига асосланиб, суд

Қ А Р О Р   Қ И Л Д И :

Даъво аризасини қаноатлантириш рад қилинсин.

“WBM Romitex” масъулияти чекланган жамиятидан республика бюджетига 270000 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ой муддат ичида апелляция тартибида шикоят келтириш мумкин.

Судья

А.Сафаров

